

Рецензія

доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри
архітектурного проектування НУ «Львівська політехніка»

Габреля Миколи Михайловича на рукопис дисертації

Бардина Юрія Володимировича

на тему **«Просторово-функціональний розвиток Дрогобицької
агломерації»**,

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
191 — Архітектура та містобудування. Дисертація виконана в Інституті
архітектури та дизайну НУ «Львівська політехніка»

Актуальність теми дисертаційної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки. Агломераційний шлях розвитку є природним етапом урбанізації в світі та створює кращі умови для життєдіяльності, надає ширші можливості для творчої самореалізації й інновацій, розвитку науки і бізнесу. У світлі цього актуальність дослідження Дрогобицької агломерації Львівської області як об'єкту незаперечна, зумовлена впровадженням адміністративно-територіальної реформи в Україні. Питання, яким чином території можуть ефективно використовувати свій агломераційний досвід в нових умовах, як забезпечити їх якісну відмінність у функціонуванні з-поміж інших новостворених об'єднаних територіальних громад, набувають особливої гостроти у зв'язку з війною, переміщеннями великої кількості осіб. Пошук форм і засобів, механізмів розвитку Дрогобицької агломерації сприятиме активізації життя у міських і сільських поселеннях, об'єднаних у складну локальну систему інтенсивними різноманітними зв'язками — трудовими, комунально-господарськими, культурно-побутовими, рекреаційними, природоохоронними, а також спільним використанням різноманітних ресурсів. Виходячи з цього, актуальність обраної теми дисертаційного дослідження є обґрунтованою й своєчасною.

Мета дисертаційного дослідження сформульована чітко, достовірність основних положень підтверджена достатнім обсягом теоретичних досліджень, застосуванням прикладних методів та аналізом отриманих у роботі даних Дрогобицького району шляхом опрацювання карт геопросторових даних OpenStreetMap в QGIS, що дозволило виокремити локальні території, відмінні за показниками: щільності населення, транспортної доступності, наявності

об'єктів історико-культурного значення; території відмінних рельєфних характеристик і сировинних ресурсів.

Наукова новизна дисертаційної роботи стосується завдань просторового розвитку територій. Базуючись на визначених відмінних характеристиках потенціалу локальних зон Дрогобицького району, здобувачем сформовано концептуальні напрями у його містобудівному розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації, забезпечується логічним вирішенням науково-прикладної проблеми подолання невідповідності просторово-функціональної організації Дрогобицької агломерації вимогам постпромислової економіки й умовам нового адміністративно-територіального устрою України, підтверджується достатньою кількістю опрацьованих різномірних показників об'єкту та деталізацією дослідження («крок» аналізу території складає 1 км), а також точністю інструменту, яким послуговувалися в процесі дослідження, — ГІС, та прив'язкою встановлених характеристик територій до геоданих.

Оцінка змісту дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, п'яти розділів і висновків до них та загальних висновків, які логічно та послідовно розкривають сформульовану проблематику.

У першому розділі окреслено вживаність і сутність поняття агломерації, узагальнено теорії й концепції просторового розвитку, якими послуговуються агломерації для свого ефективного розвитку. Виокремлено й охарактеризовано основні аспекти й чинники функціонування територій і поселень на засадах агломераційного зв'язку.

У другому розділі з-поміж загальнотеоретичних і спеціалізованих різногалузевих методів відібрано найефективніші — методи збору й опрацювання інформації; обґрунтовано доцільність застосування методу ГІС-аналізу як методу отримання базових кількісних показників щодо території дослідження та просторового поширення. Аналізу правових і нормативних аспектів у питаннях просторового розвитку приділено особливу увагу, розкрито недосконалість законодавства щодо означеного питання, відсутність єдиного трактування поняття «агломерація» в Україні.

У *третьому розділі* задекларовано проведення емпіричного аналізу територій та міст Дрогобицької агломерації, встановлення закономірностей у функціонуванні об'єкту дослідження. Здійснено поділ території на основні функціональні типи ландшафтів – урбанізовані, ресурсно-промислові, аграрні, рекреаційні. З накладанням на одній території ознак різних типів здобувач отримує розширену варіантну типологію: урбанізовані ресурсно-промислові, урбанізовані рекреаційні ландшафти, ресурсно-промислові аграрні ландшафти тощо. На основі загальнодоступної інформації, яка слабо систематизована, розкрито високий потенціал території та доцільність функціонування Дрогобиччини за принципами агломерування, підтверджена потреба розробки теоретичних і методологічних основ просторово-функціонального розвитку Дрогобицької агломерації.

У *четвертому розділі* аналіз перехресних даних (з використанням показників щільності населення, потужності й логіки внутрішніх і зовнішніх зв'язків, що доповнено картографією локалізації цінних природних і антропогенних елементів системи), дозволив встановити закономірності функціонально-просторової організації Дрогобицького району як основи агломерації. За сукупністю встановлених показників територій виокремлено сім географічних районів, що мають однопорідні ресурси та можливість розвитку за спільними містобудівними принципами у межах Дрогобицького району.

У *п'ятому розділі* розкрито основні положення взаємозв'язку урбанізованих, аграрних і рекреаційних ландшафтів, здійснено обґрунтування їх подальшого перетворення та охорони. Виділено напрями положень просторово-функціонального розвитку Дрогобицької агломерації — положення емерджентності, кластеризації території за типами ресурсів, обґрунтування функціонально відмінних територій та оптимізації зв'язків між ними.

Висновки дисертаційного дослідження в логічній послідовності розкривають його результати і підтверджують, що сформульовані завдання вирішені в повному обсязі.

Узагальнюючи оцінку представленої роботи, виділимо її основні теоретико-методичні здобутки:

- 1) порушено важливе питання розвитку Дрогобиччини як агломерації, що особливо актуально в сучасних умовах, коли міста, локалізовані в спільному ареалі природних ресурсів, розробили окремі містобудівні документації, стратегії яких не узгоджені, а подекуди суперечать одна одній, чим втрачається можливість синергії на базі спільного потенціалу та розвинутих відмінних функцій промисловості, бальнеології та туризму;
- 2) розроблено уніфіковані методики просторового планування територій – аналізу, оцінки стану, розробки та обґрунтування проєктних рішень, що дозволяє якісніше формувати міський простір, створювати оптимальне й комфортне середовище;
- 3) на основі встановлених функціональних типів територій Дрогобиччини та особливостей просторових зв'язків констатовано втрату значною мірою чинників первинного урбаністичного розвитку, в основі якого була промисловість, і лише початковий стан стабілізації нових чинників непромислового агломерування.

Оцінюючи роботу загалом позитивно, зупинимося на деяких зауваженнях, дискусійних питаннях і побажаннях до дисертаційної роботи:

1. Основу методики дослідження агломерації повинен становити системний підхід. Натомість в аналізі Дрогобицької агломерації розглянуто окремі аспекти, що характеризують об'єкт і закономірності, але не розкрито в цілому складність зв'язків системи з надсистемою й підсистемами.

2. Використаний ГІС-аналіз стосовно об'єкту дослідження дозволив отримати нові дані та картографію існуючих, проте дані не знайшли чіткого відображення в рекомендаціях просторово-функціональної організації Дрогобицької агломерації.

3. Прийняті теоретичні положення й матеріали досліджень дають можливість належно обґрунтувати прийоми моделювання, проте обґрунтування в п'ятому є спрощеними, не усі задекларовані принципи функціонально-просторової організації Дрогобицької агломерації аргументовано доведені.

4. Текст містить термінологічні неточності, зокрема, вживаються різні визначення для одного і того ж явища, характеристики об'єкту.

Зроблені зауваження можуть послужити темою дискусії при обговоренні дослідження, водночас не знижують значимості роботи та не впливають на її позитивну оцінку. Робота виконана з дотриманням академічної доброчесності.

Загальний висновок. На підставі ознайомлення з рукописом вважаю, що дисертаційна робота *Бардина Юрія Володимировича* на тему «*Просторово-функціональний розвиток Дрогобицької агломерації*» є спеціально підготовленою кваліфікаційною науковою працею, що виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні й практичні результати, які мають значення для архітектури та містобудування; робота характеризується єдністю змісту й оформлення, що повністю відповідає наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор — *Бардин Юрій Володимирович*, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Д-р техн. наук, професор,
завідувач кафедри архітектурного
проектування НУ «Львівська політехніка»

Микола ГАБРЕЛЬ

Підпис Габреля М.М. засвідчую
Вчений секретар ради
НУ «Львівська політехніка»

РБ

Роман БРИЛИНСЬКИЙ